Askerlik zaman olarak kısaldı ama eskisi gibi değil artık… Eskiden askerlik hele de üniversite mezunları için bir şekilde geçirilmesi gereken iki yıllık bir süreydi. 1970'li yıllar ve öncesinde askerlik yapmadan kalıcı hiçbir şey yapamıyordunuz. Erkekler hayatlarından iki yılı silmek zorundaydılar. Önce eğitim dönemi sonra da kıta hizmeti, ardından terhis…

1970'li yıllarda çok sayıda üniversite mezunu askerlik için sıra bekliyordu ve sürekli işe girmek ve evlenmek dahil çok şey askerlik yapmaya bağlı olduğu için yoğun şikayet vardı. 1975 yılında kısa süreli askerlik yasası çıkarıldı. Amaç biriken çok sayıda üniversite mezununa bir şekilde askerlik yaptırmaktı. Dört ay askerlik yapılacak, bu süre içinde çalışılıyorsa eğer işyerinden izinli sayılacaksınız ve mesele bitecekti. Yasa çıkar çıkmaz başvurup askere gitmiştim. Ne yapacaklarını bilemedikleri için 15 gün geç gittik, arada da on gün kurban bayramı tatili vardı, kısacası üç ay askerlik yaptım ve bu iş bitti.

ODTÜ'lüler Polatlı veya Balıkesir'e gönderiliyordu, bana ikincisi düştü. Edremit yolundaki Personel Okulu… Bol miktarda yürüyüş, yazı çizi işleri, bizim bölük iyi yürüdüğü için genellikle yatardık ve bol miktarda Türkiye tarihiyle ilgili birlikte getirdiğim kitapları okurdum. Askerde de başka kitap okunmaz zaten…

Sabahtan akşama kadar ders var. Birisi askeri yazışma dersi, dersi veren subay gırgır bir adam… ODTÜ'lülere son derece saygılı davranıyorlardı. "Bu ders, diyordu, çok önemli… Yirmi yıl sonrasını düşünün… Siz milli savunma bakanı, ben genel kurmay başkanı; yazışmalar nasıl, harika!"

Üç buçuk ayda dokuz tane firarım vardı. Cuma akşamı çıkıyorum, dokuz saatlik otobüs yolculuğuyla Ankara, pazar sabahı oradan biniyorum ve akşam içtimasına yetişiyordum.

Bölük komutanı yüzbaşı bir yıl önce yapılan Kıbrıs harekatına paraşütçü olarak gönüllü katılmış, çatışmalarda yer almıştı. "Savaşı görmemiş insanların savaş istemesi normaldir, savaşı yaşayan istemez" derdi.

Kıbrıs harekatında Türkiye'nin kendi savaş gemisini yanlışlıkla bombalayarak batırdığını daha öğrenmemiştik. Bir başka subay yine bu savaşa katılmıştı ve açık konuşuyordu: "adadaki Türklere yaptıklarının acısını fazlasıyla çıkardık."

Bu savaşta ordunun savaş kurallarına aykırı olarak esir aldıklarını öldürdüğünü çok sonra öğrenecektik.

O dönem askerlik yapan herkes için, yedek subay veya er, hayatını kaybetmek çok zayıf bir ihtimaldi. 1980'li yıllardan beri ise böyle değil… PKK ile çatışmalarda çok sayıda asker öldü. Sağ kalanlar ise yıllarca kurtulamayacakları travmayla yaşamak zorunda kaldılar. Bunlardan bazıları Kürt sivillerine neler yaptıklarını yıllar sonra gazetelerde anlatacaklardı.

O dönemde iktidar partisi milletvekillerinin çocukları da askere giderdi. Askerlik var, askerlik var… Milletvekili ya da bakan ya da başbakan dönemin genelkurmay başkanından rica eder, çocuğu geri hizmete verilir ve askerliğini orada yapar. Tansu Çiller'in bir oğlu askerliğini İstanbul'da yapmış mesela… Bu kesinlikte tek örnek değildir.

Zamanın Genelkurmay Başkanı –yanılmıyorsam- Doğan Güreş idi. Tansu Hanım'a bağlılığını anlatmak için "tak diye emrediyor, şak diye yapıyorum" derdi ve bu nedenle de adı orduda "tak şak paşa"ya çıkmıştı!

AKP milletvekillerinin oğulları ise hiç askere gitmiyor. Raporu uyduran kırıyor.

Nedenini anlamak mümkün. AKP orduda subay kademesinde önemli tasfiye gerçekleştirdi. Bu nedenle kızgınlık duyan subaylar olabilir ve bakarsın bizim oğlanı Şırnak'a gönderivermişler!

Yanlışlık oldu filan derler ama bu arada oğlan da çoktan şehit olmuş olabilir!

Bu nedenle işi garantiye alıp, hiç askere göndermemek gerek…

“Neden hep bizim çocuklarımız ölüyor, kendi çocuklarınızı neden askere göndermiyorsunuz” sorusu yayıldıkça, profesyonel ordu konusunun yeniden gündeme geleceğini tahmin ediyorum.

Bu ekonomiyle profesyonel ordu kurmak kolay değildir. İki nedenle:

Birincisi: askerlik aynı zamanda korkunç bir sömürü yeridir. Üniversite mezunları rahattır ama erlere üç kuruş para karşılığında akla gelen her iş yaptırılır.

İkincisi: profesyonel orduda yüksek ücret verilmesi gereklidir. Hem eri hizmetçi gibi kullanmak kalkacak hem de yüksek ücret verilecek…

Zor iş…

ABD’de Vietnam savaşı döneminde zorunlu askerlik vardı ve gençler hapse girmeyi göze alarak artan oranda askere gitmiyordu. Daha sonra Muhammed Ali adını alacak zamanın ünlü boksörü Clay bunlardan birisidir. Zorunlu askerlik sırasındaki savaşta yaşanılan kayıpların toplumda yarattığı büyük tepki dikkate alınarak daha sonra profesyonel orduya geçildi.

Bu ekonomiyle Türkiye’nin de aynısını yapması zor görünüyor.

Askerlik yıllardan beri kırk yıl öncesindeki gibi değil…

O zamanlar işin şamatası çoktu…

Şimdi öyle olduğunu hiç sanmıyorum…